

در ناامیدی بسی امید است

کوروش احمدی

دیپلمات پیشین

دور چهارم مذاکرات ایران و آمریکا در شرایطی شروع شد که انتظار نمی‌رفت چندان با موفقیت همراه باشد. در خاتمه دور سوم از دشواربودن کار و بروز «اختلافاتی در جزئیات و کلیات» سخن رفته بود. دور چهارم که قرار بود ۱۳ اردیبهشت انجام شود، به تعویق افتاده بود. با توجه به اظهارات ترامپ در همان حوالی و سخنان وزرای خارجه و دفاع او و معاونش و نهایتاً ویتکاف به نظر رسیده بود که اجماعی در تیم ترامپ دایر بر خطرمرزبودن غنی‌سازی در ایران برای آمریکا شکل گرفته بود. در چنین جوی این نگرانی وجود داشت که با توجه به تأکید ایران بر غنی‌سازی در داخل، ممکن بود پیشرفتی در مذاکرات دور چهارم حاصل نشود. اینکه آیا آن مواضع را می‌توان در چارچوب شگرد معمول ترامپ منی بر اتخاذ مواضع تند در ابتدا و تعدیل مواضع در مراحل بعد دید یا نه، باید ظرف یکی، دو هفته آینده روشن شود. اکنون سؤال این است که در چنین جوی چه تحولی موجب شد تا طرفین دور چهارم را مفید و دلگرم‌کننده توصیف کنند و از ادامه کار در آینده نزدیک درباره عناصر فنی بگویند. شاید بتوان جواب را در توییت مباحثی عمانی یافت که در آن گفته شد: «مذاکرت شامل ایده‌های مفید و بدیعی بود که منعکس‌کننده تمایل طرفین برای نیل به یک توافق شرعاًمتمدانه است». ایده‌های مفید و بدیع می‌تواند به معنی ابتکاراتی باشد که به آن نیاز است. عراقچی گفته است: «ممکن است در ابعاد، اندازه، سطح و میزان غنی‌سازی به جهت اعتمادسازی مثلاً در یک دوره محدودیت قابل شومیم». این حداقل‌هایی که به طور علنی مطرح شده، می‌تواند دلیل دلگرمی طرف مقابل و حاکی از تلاشی برای یافتن فرمول فنی و ابتکاری قابل قبول برای طرفین باشد. احتمال اینکه نوعی تعلیق موقت نیز مورد بحث بوده باشد نیز نباید دور از ذهن دانست. نقش مفید عمان نیز عامل مثبتی در این معادله است. البته برخی نیز در ادامه بدبینی‌ها گمانه‌زنی کرده‌اند که طرف آمریکایی ممکن است مصلحت‌اندیشانه نخواستہ در آستانه سفر ترامپ به منطقه جو نامساعدی ایجاد شود و به این دلیل دور پنجم را دور تعیین‌کننده دانسته‌اند. البته کوتاه‌بودن ساعات مذاکرات و حضورنداشتن کارشناسان آمریکایی نیز مهم بود و می‌تواند حاکی از این باشد که همچنان اصول کلی مورد بحث بوده و طرفین نیاز به دریافت دستورالعمل از پایتخت‌ها داشته‌اند.

تا اینجا روشن است که دلیل اصلی که مانع بن‌بست است، همان اراده طرفین برای نیل به یک توافق است. اوضاع اقتصادی-اجتماعی ایران ایجاب می‌کند که به هر قیمت از وخایت بیشتر اوضاع در اثر برخورد نظامی یا ورود به دوره‌ای از تحریم‌های شدید و طولانی اجتناب شود. در این رابطه، حکومت‌ما باید مطمئن باشد که حتماً همه مردم از حل صلح‌آمیز مناقشه حمایت خواهند کرد و تعداد رو به کاهش تئدرواتی که بدون توجه به زندگی مردم و آینده کشور ممکن است همچنان ماجراجویی را ترجیح دهند، تأثیری نمی‌توانند داشته باشند. ترجیح اکید دولت ترامپ نیز این است که این کار را از طریق دیپلماسی به انجام برساند و از اقدام نظامی علیه برخی اهداف که ممکن است از کنترل خارج شود و عواقب ناخواسته‌ای داشته باشد، پرهیزد. سیاست مشابه کشورهای منطقه نیز در این معادله بی‌تأثیر نیست. در این میان تنها اسرائیل و ایادی‌اش در آمریکا و نیز جمعی از جمهوری‌خواهان در کنگره ممکن است طالب «فرمول لبی» یا جنگ باشند. نشانه‌هایی وجود دارد که حاکی از تنش در روابط ترامپ و نتانیاهو و تمایل ترامپ به مهار اسرائیل است. از دست جمهوری‌خواهان کنگره هم کار چندانی برنمی‌آید. در ۱۳۹۴ دیدیم که با وجود مخالفت ۵۸ سناتور، ایواما توانست برجام را پیش ببرد.

در شرایط حساسی که در آن قرار داریم، تأکید رسمی ایران بر مذاکره غیرمستقیم همچنان یک نقطه ضعف است. البته اگر اراده برای توافق باشد، مذاکره از طریق مبادله متن نیز می‌تواند کار را هانداز باشد، اما تناسبی با حساسیت بسیار بالای مذاکرات ندارد. برقراری روابط شخصی در مذاکرات مهم است و بر جو و امکان تقهیم و تفاهم اثر دارد. اینن نقطه ضعف تیم ایرانی در حالی است که اسرائیل و لابی‌اش در همه سطوح به مقامات آمریکایی دسترسی مستقیم و امکان سم‌پاشی دارند. ملاقات غیرمعمول اخیر وزیر امور استراتژیک اسرائیل با ترامپ از این مقوله است. ضمن اینکه ترامپ و ویتکاف این تأکید رسمی ایران بر مذاکرات غیرمستقیم و عدم حضور مشترک در برابر خبرنگاران و پاسخ‌نندان ایران به پیشنهاد ترامپ برای دیدار با مقامات ایرانی را توهینی به خود نیز می‌دانند.

سه شنبه ۲۳ اردیبهشت ۱۴۰۴
۱۵ ذی‌القعدة ۱۴۴۶
۱۳ می ۲۰۲۵
سال بیست‌ویکم
شماره ۵۱۰۸
۳۰ هزار تومان
۱۲ صفحه

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان

فرمان